

Älvkarleby
kommun

Riktlinje för Öppenvården

Individ- och familjeomsorgen

Älvkarleby
kommun

Antagen av: Omsorgsnämnden , 2023-06-13 § 69

Senast reviderad:

ÄKF-nummer:

Handläggare/författare: Claudia Forsberg , verksamhetschef IFO .

Innehåll

Inledning.....	1
Socialtjänstens grundläggande mål och principer	1
Öppenvårdens uppdrag.....	2
Stöd till Barn och unga	2
Direkt stöd.....	2
Förebyggande och motverkande stöd	2
Stöd till vårdnadshavare och omsorgspersoner.....	2
Stöd till Vuxna.....	3
Stöd vid missbruk och beroende	3
Stöd vid våld i nära relation, hedersvåld och utsatthet för brott	3
Anhörigstöd.....	3
Behovsprövade och ej behovsprövade insatser	4
Behovsprövade insatser	4
Ej behovsprövade insatser.....	4

Inledning

Denna riktlinje reglerar det uppdrag och de vägledande principer som utgör grunden för öppenvårdens verksamhet inom Individ- och familjeomsorgen i Älvkarleby kommun. Syftet med dokumentet är att ange riktning för verksamheten och tydliggöra de delar av socialtjänstlagen som öppenvården ska uppfylla. Riktlinjen bygger på nuvarande socialtjänstlag (Socialtjänstlag 401:453), Statens offentliga utredningar om ny socialtjänstlag, Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag och Ju förr desto bättre - vägar till en förebyggande socialtjänst, samt Socialstyrelsens föreskrifter.

Socialtjänstens grundläggande mål och principer

I socialtjänstlagens inledande målbestämmelse anges att samhällets socialtjänst ska på demokratins och solidaritetens grund främja människornas ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet.

Principerna om helhetssyn, kommunens yttersta ansvar, den enskildes ansvar för sin och andras situation, tillvaratagandet av den enskildes resurser och den enskildes aktiva deltagande i samhällslivet är grunden i socialtjänstens insatser. Delaktighet, självbestämmande, integritet och rättssäkerhet ska även framöver vara grundpelare i socialtjänstlagen. Socialtjänstens arbete ska inriktas på att frigöra och utveckla den enskildes egna resurser.

Socialtjänsten ska vara utformad att bidra till social hållbarhet med individen i fokus och med ett förebyggande perspektiv som ger människor lika möjligheter och rättigheter.

Socialtjänstens mål och principer måste kopplas till hur verksamheten sammantaget kan säkerställa jämlikhet, jämställdhet och likvärdighet.

Barnrättsperspektivet ska alltid tas i beaktande i alla beslut som rör barn inom socialtjänsten. Barnrättsperspektivet grundar sig i FN:s barnkonvention om barnets rättigheter som blev svensk lag den 1 januari 2020. I Sverige omfattar konventionen alla barn och ungdomar under 18 år.

Konventionens grundläggande principer är att:

- Alla barn har samma rättigheter och lika värde
- Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn
- Alla barn har rätt till liv och utveckling
- Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad

Öppenvårdens uppdrag

Med Socialtjänstlagen som grund stöttar öppenvården barn, unga och vuxna genom livets olika skeden. Öppenvårdens insatser ska särskilt inriktas mot målgrupperna Barn (0-17 år) och unga (18-20 år), samt Vuxna (21+). Vårdnadshavare och kommunens egna familjehem ingår i målgruppen Barn och unga eftersom stödet till dem indirekt gynnar barnen och de unga.

Utifrån varje målgrupp finns olika verksamhetsområden som öppenvårdens stödinsatser ska täcka. Varje verksamhetsområde motsvarar ett behov hos målgrupperna. Det gäller stöd till barn och unga och stöd för vuxna.

Stöd till Barn och unga

Öppenvårdens insatser för barn och unga gäller inom följande områden:

Direkt stöd

Direkt stöd till barn och unga innefattar samtalsstöd, stöd i samband med missbruk eller beroende av alkohol eller andra beroendeframkallande medel samt spel om pengar.

Det kan innefatta stöd i samband med ungdomstjänst eller vård vid straffvarning, anhörigstöd vid våld och hedersvåld eller annan brottslighet samt missbruk.

Stödet kan också gälla efter avslutat ärende om vårdnad, boende, umgänge, adoption eller efter avslutad placering eller ungdomsvård.

En annan viktig del är stödet vid våld i nära relationer, hedersvåld och utsatthet för brott.

Det kan då gälla barn som bevittnat våld, barn som är våldsutsatta eller brottsoffer, barn som är våldsutövare och medling för unga brottsutövare under 21 år.

Förebyggande och motverkande stöd

Förebyggande och motverkande stöd kan ges inom områden missbruk av berusningsmedel eller andra beroendeframkallande medel, doping, spel om pengar, våld i nära relationer, hedersvåld och utsatthet för brott.

En viktig del är kunskapsspridningen om skadeverkningar av missbruk och om de hjälpmöjligheter som finns kring våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck. Att samverka med andra aktörer för att uppmärksamma och verka för att barn och unga inte ska fara illa eller vistas i miljöer som är skadliga för dem (tidigt förebyggande insatser) är av stor vikt och en betydande uppgift.

Stöd till vårdnadshavare och omsorgspersoner

Stöd till vårdnadshavare och omsorgspersoner omfattas av föräldrastöd, stöd vid placering (stöd till vårdnadshavare, stöd i föräldrarollen och kontakten med familjehemmet, handledning och fortbildning av familjehem, stöd efter avslutad placering) och anhörigstöd kring missbruk, brottslighet och våld i nära relationer inklusive hedersvåld.

Stöd till Vuxna

Öppenvårdens insatser för vuxna gäller inom följande områden:

Stöd vid missbruk och beroende

Stöd vid missbruk och beroende av alkohol och andra beroendeframkallande medel, samt spel om pengar. Det kan avse insatser till att komma ifrån sitt missbruk eller beroende samt att informera om skadeverkningar och påvisa den hjälp som finns att tillgå.

Stöd vid våld i nära relation, hedersvåld och utsatthet för brott

Stöd vid våld i nära relation, hedersvåld och utsatthet för brott: akut, på kort sikt och på längre sikt. Det avser stöd för våldsutsatta, särskilt kvinnor. Det avser även stöd till våldsutövare i nära relationer/hedersärenden och till brottsoffer.

Anhörigstöd

Anhörigstöd kring missbruk och brottslighet, inklusive våld i nära relation och hedersvåld.

Förebyggande perspektiv

Socialtjänsten ska ha ett förebyggande perspektiv, vilket avser ett synsätt där socialtjänsten inom sin verksamhet lyfter fram och ser möjligheten att hantera socialtjänstens uppgifter proaktivt. Målet är att perspektivet ska genomsyra hela socialtjänstens verksamhetsområde och på samtliga nivåer; samhälls-, grupp- och individnivå och tillämpas av beslutsfattare och yrkesverksamma inom alla socialtjänstens verksamheter. Förebyggande verksamhet syftar till att öka skyddet kring olika risksituationer eller riskbeteenden som kan uppstå och motverka behov av mer omfattande insatser.

Preventionstriangeln beskriver och visar stöd som ges på flera nivåer i samhället: universellt, selektivt samt indikerat.

Universellt stöd är basen. Det är insatser som är tillgängligt för alla oavsett erfarenheter och behov t ex Öppenvårdens råd och stödlinje som är öppen för alla.

Selektivt stöd ges till grupper eller enskilda som riskerar att utvecklas ogynnsamt eller begå brott. Exempel på selektiva stödinsatser är samtalsgrupp för vuxna med missbruk och beroende, föräldrautbildning så som till exempel Trygghetscirkeln, Föräldraskap i Sverige och samtalsgrupper för ungdomar.

Indikerat stöd ges individuellt och är särskilt inriktat på behandling av problematiska symtom eller beteenden. Här ingår den individuellt utformade insatsen familjebehandling.

Behovsprövade och ej behovsprövade insatser

Alla Öppenvårdens insatser är öppna, vilket innebär att stödet och vården sker medan individen bor kvar i sitt eget hem. Insatserna bygger på frivillighet även om insatser enligt tvångslagstiftning också kan förekomma.

Behovsprövade insatser

Behovsprövade insatser föregås av en utredning av klientens behov. Insatserna anpassas efter individens behov och följs upp av den enhet inom socialtjänsten som beviljat insatsen. Vid behovsprövade insatser följer också särskilda krav på dokumentation.

Behovsprövade insatser kan till exempel innebära kontaktperson, kontaktfamilj, familjebehandling, individstöd/boendestöd, umgängesstöd, observationer, anhörigstöd.

Ej behovsprövade insatser

Ej behovsprövade insatser är till för de individer som själva bedömer att de har behov av insatsen. Insatsen föregås inte av en utredning, vilket innebär att inget ärende upprättas och ingen journalföring sker. Ej behovsprövade insatser utgörs av rådgivning, förebyggande verksamhet samt samverkan. Öppenvårdens uppdrag är att lämna sådan hjälp att den enskilde kan ta tillvara sina egna intressen.